

Helena Srnec

Vloga šolske knjižnice pri razvoju gradnikov bralne pismenosti

V prispevku je orisana vloga in podoba kakovostne šolske knjižnice v izobraževalnem procesu s poudarkom na njenem sodelovanju pri razvoju gradnikov bralne pismenosti. Za vsak gradnik pa so predlagani tudi konkretni načini in področja, kjer se lahko knjižnica vključuje.

Model šolske knjižnice je tako povezan s sedmimi smernicami za razvoj slovenskih šolskih knjižnic: dobri pogoji delovanja, kompetenten knjižničar, strategija razvoja,

prisotnost v zavesti deležnikov, aktivnost in dostopnost, vključenost in integriranost ter nedvoumen in merljiv prispevek k znanju.

Šolska knjižnica mora biti dinamična in kakovostna, kajti gre za odprto informacijsko učno okolje, prizorišče s široko paleto virov, gradiv in informacij. Knjižnica mora biti vključena v pouk in preostalo delo in življenje na šoli, skratka – postati mora pomembna partnerica v izobraževalnem procesu, kajti mora nam služiti kot pomemben informacijski in učni prostor.

V prispevku sta predstavljena dva modela kakovostne šolske knjižnice – Todd in Kuhlthau, 2005, ter Kovačević, Lasić-Lazić in Lovrinčević, 2004. Oba modela govorita o intelektualni in fizični infrastrukturi knjižnice ter rezultatih njenega dela (kadar knjižnica deluje kot

dinamični agent učenja – informacijska, učna in oblikovalna komponenta) in vključevanju knjižnice (kam vse se knjižnica lahko vključi ter kaj vse lahko izvajamo v knjižnici). S šolsko knjižnico lahko sodelujejo profesorji pri pripravi pouka, pri uporabi različnih informacijskih virov, pri medpredmetnem povezovanju ter timskem delu. Knjižničar lahko sodeluje pri pouku, delavnicah, projektih in kulturnih dnevih, pri šolskih projektih itd.

V prispevku je zaslediti tudi idejo o pomembnosti kakovostne šolske knjižnice oz. dobro organiziranem in založenem knjižnem kotičku v igralnicah že v vrtcu, s čimer otroke spodbudimo za branje že v otroštvu (bralni zgled in obkroženost z bralnim gradivom). Kot negativen predznak lahko omenimo, da ugotovitve nakazujejo, da knjižnice v vrtcu večinoma vodijo vzgojiteljice, ki za to delo niso dovolj usposobljene in nimajo dovolj znanja (kakovostni in vsebinski kriteriji izbora besedil – leposlovje in informativna (poučna) literatura). Namen knjižnih kotičkov je namreč spodbujanje otrokovih dejavnosti, povezanih s knjigo, izbor kakovostnega gradiva pa je pri tem nepogrešljiv.

Šolska knjižnica ima pomembno vlogo pri razvoju tistih gradnikov bralne pismenosti, ki so najbolj neposredno povezani z gradivom in viri ter delom z informacijami – motiviranost za branje (branje je prijetna in koristna aktivnost), razumevanje koncepta bralnega gradiva, razumevanje besedil (razumevanje in uporaba prebranega) ter kritično branje. Vsekakor je treba poudariti etičnost pri uporabi gradiva in informacij kot najsrčnejše vodilo in tudi merilo kompetentnega knjižničarja.

Za kakovostno knjižnico so v prispevku postavljena izhodišča, kot so npr. izboljšanje

sodelovanja med strokovnimi delavci, promocija šolske knjižnice (znotraj šole in zunanj), ozaveščanje o pomenu in vlogi bibliotekarske stroke, razjasnitev zakonodajnega okvira zaposlovanja, okrepitev možnosti strokovnega izpopolnjevanja, izboljšanje prostorske in materialne možnosti knjižnic, vključevanje knjižnice v življenje na šoli, kakovostne, pogostejše in raznovrstnejše knjižnične dejavnosti ter oblikovanje strategije svojega razvoja v vzgojno-izobraževalnem zavodu.

Dobri pogoji delovanja (financiranje, ustreznost prostorov), kompetenten knjižničar,

strategija razvoja, prisotnost šolske knjižnice v zavesti vseh deležnikov (pomembnost, nepogrešljivost), aktivnost in dostopnost, vključnost in integriranost v pouk so nedvoumni in nujni dejavniki, da bo šolska knjižnica postala kakovosten in nepogrešljivi del izobraževanja in življenja na šoli.

Poskrbimo, da bo šolska knjižnica resničen zgled in priložnost za učenje razvrščanja in kategoriziranja virov in informacij, pri tem pa nas naj vodi osnutek modela kakovostne šolske knjižnice v slovenskem prostoru. ●

Mag. Nada Nedeljko

Pozitivna psihologija za vrtce, šole in starše

Vir: Musek Lešnik, K. (2021). Pozitivna psihologija za vrtce, šole in starše. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Širitev pandemije covida-19 je močno posegla v življenje in delo družin, vrtcev in šol. Poseglo je v življenje slehernega posameznika. V mislih imam predvsem predšolskega otroka in učenca, kot še posebej ranljiva v teh drugačnih in nepričakovanih časih. Doživljata spremembe v družini, do staršev in sorojencev in od njih, doživljata spremembe v vrtcu in šoli, do vzgojiteljev, učiteljev ter sovrstni-

kov in od njih. Spremembe so se za vse nas zgodile nepričakovano in v trenutku. Hitrost sprememb mi zastavlja vprašanja: Kako smo odrasli pripravljeni na hitre in nepričakovane spremembe? Kako odrasli pripravljamo otroke

in učence na svet hitrih sprememb, na čas, ki si ga danes težko predstavljamo? Kakšno popotnico dajemo otrokom in mladim?

Brskala sem po literaturi in pritegnil me je naslov knjige **Pozitivna psihologija za vrtce, šole in starše** (2021) v kateri avtor dr. Kristijan Musek Lešnik podaja preproste rešitve na zastavljena vprašanja. Tudi sam se opira na vprašanje: *Kakšna bosta vrtec in šola po koroni?*

Prva senzibilizacija bralca za branje knjige so zapisi misli zanj pomembnih ljudi. Sama sem med zapisanimi izbrala misel Theodorja Rosevelta: *Otrokom ni mar, koliko veste, dokler ne vedo, koliko vam je mar zanje* – ter o njej razmišljala kar nekaj časa.

V nadaljevanju knjiga razkriva pomen pozitivne psihologije in pozitivne edukacije v vrtcih in šolah, kako lahko prispevata h kakovosti življenja v vrtcih in šolah ter kje začeti z njima in kdaj. Izpostavlja pomen prizadevanja odraslih za vzpostavitev spodbudnega (učnega) okolja, v katerem bodo otroci in učenci lahko razvijali življenjske veščine, ki so temelj notranjega